

LEKCE05 UMĚLÉ PROMĚNNÉ vzorový výsledek cvičení

CVIČENÍ 5.1:

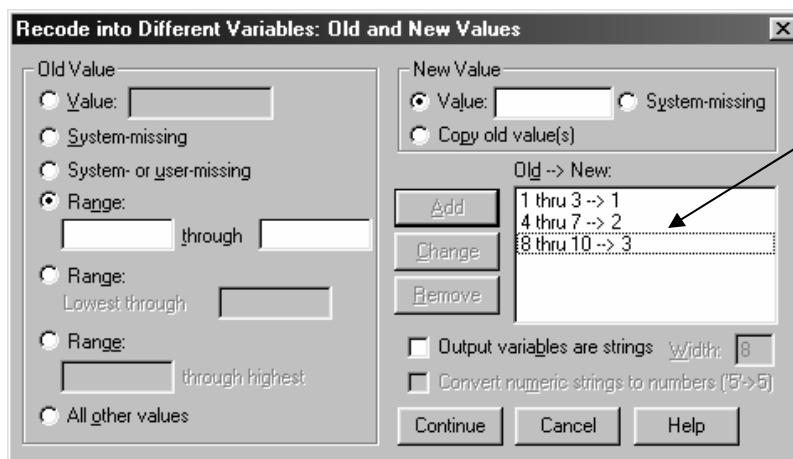
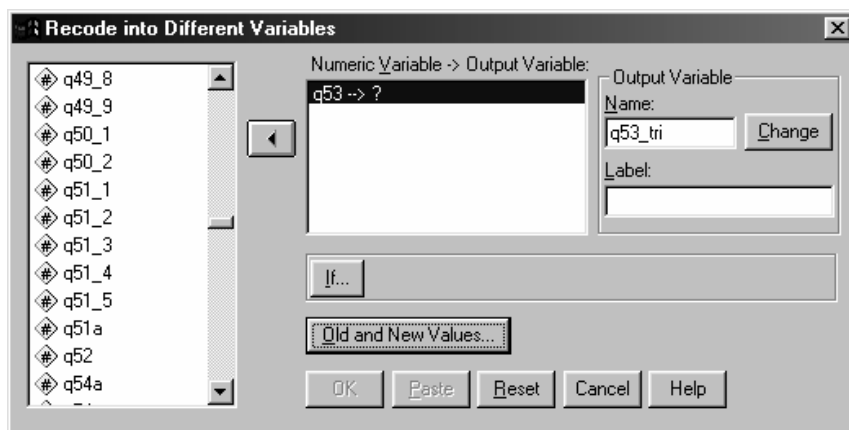
Inklinovala česká populace v roce 1999 spíše k levici, pravici, nebo k politickému středu? Použijte otázku č. q53, stupnici nejdříve trichotomizujte jako novou proměnnou q53_tri (do krajních variant spojte první 3 a poslední tři stupně škály, do střední varianty zbytek) a soubor s novou proměnnou si uložte (tuto proměnnou ještě budeme potřebovat). Zobrazte si rozložení nové proměnné.

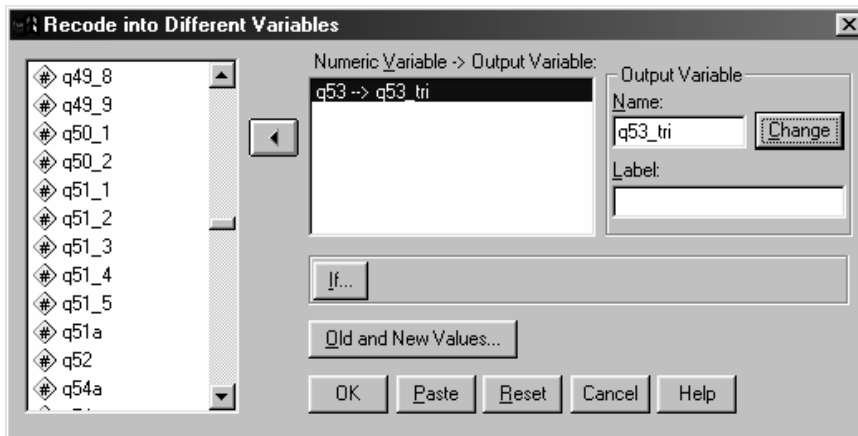
53. V politice se hovoří o “levici” a “pravici”. Kam byste zařadil(a) své názory na této škále?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 -1 -2

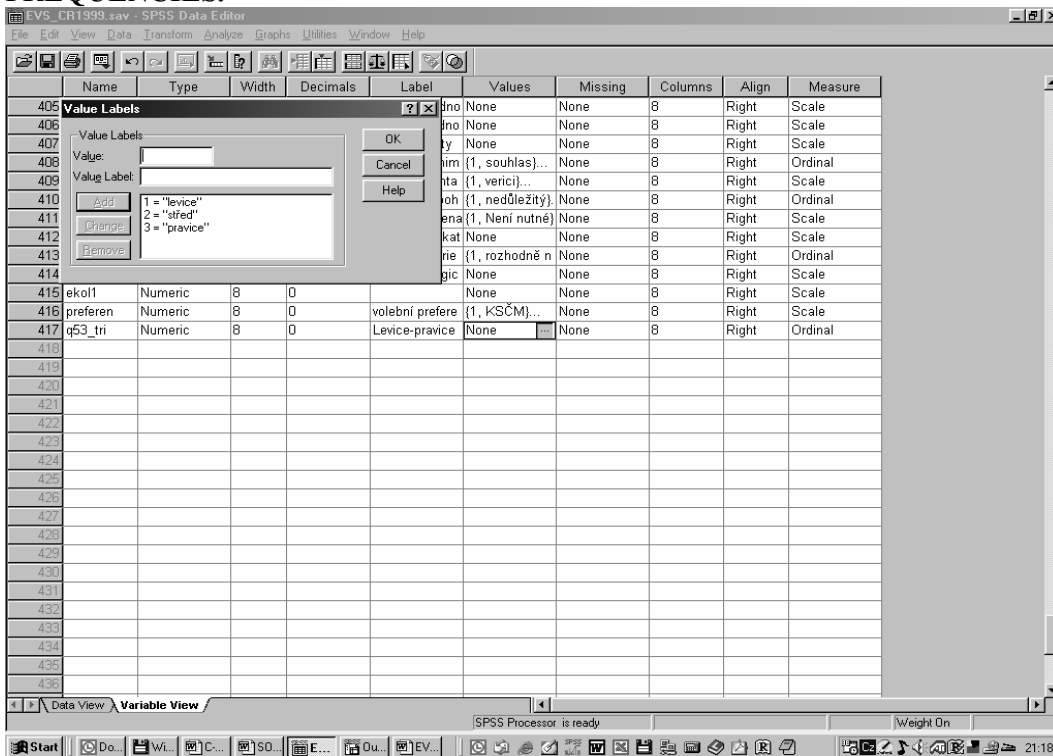
Levice

Pravice Neví Neodp.

V okně VARIABLE VIEW připišeme nové proměnné charakteristiky a labels a spočítáme FREQUENCIES.

Q53_TRI Levice-pravice

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 levice	249	13,0	14,1	14,1
	2 střed	1006	52,7	57,2	71,3
	3 pravice	504	26,4	28,7	100,0
	Total	1758	92,2	100,0	
Missing	System	150	7,8		
Total		1908	100,0		

CVIČENÍ 5.2:

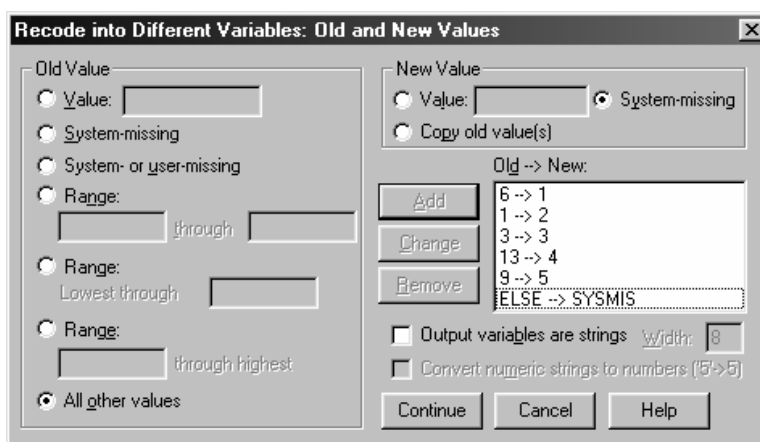
V otázce q73 vytvořte nový znak „volební preference“ (nazvěte ho pref_sim)* tak, že ponecháte jen

1. KSČM (varianta 6 znaku q73)
2. ČSSD (varianta 1 znaku q73)
3. KDU-ČSL (varianta 3 znaku q73)
4. Unie svobody (varianta 13 znaku q73)
5. ODS (varianta 9 znaku q73)

volbu ostatních stran kódujte jako „systém missing value“.

Popište novou proměnnou (variable label a value labels) a zobrazte rozložení nové proměnné. Jaký podíl z těch, kdo by volili těchto 6 stran by volilo ODS?

*Poznámka: v některých souborech či výpočtech můžete narazit na jméno preferen a půjde o tutéž proměnnou.

PREF_SIM Volební preference velkých stran

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 KSČM	5	,3	7,6	7,6
	2 ČSSD	25	1,3	38,9	46,5
	3 KDU-ČSL	8	,4	13,0	59,5
	4 US	10	,5	16,1	75,6
	5 ODS	16	,8	24,4	100,0
	Total	64	3,3	100,0	
Missing	System	1844	96,7		
Total		1908	100,0		

Celkem 24% z těch, kdo by volilo velké politické strany, by volilo ODS (všimněte si, že do missing value spadli nejen voliči malých stran, ale především ti, kdo by nevolili vůbec).

CVIČENÍ 5.3:

Podívejme se jak jsou v české populaci rozloženy postoje k ekologickým opatřením? Ke komplexnější odpovědi využijte sumační index *ekol_sum* z otázek *q3_1*, *q3_2* a *q3_3* (pozor přitom na orientaci otázky *q3_3!*). Zobrazte si rozložení nové proměnné.

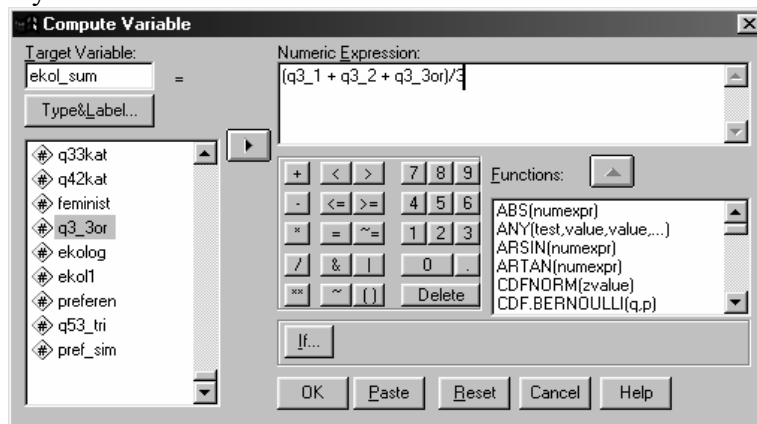
Nejdříve je třeba přetočit ot. *q3_3*

```
RECODE q3_3 (4=1) (3=2) (2=3) (1=4) (ELSE=SYSMIS) INTO q3_3or.
VARIABLE LABELS q3_3or 'Obracena orientace'.
FRE VAR q3_3or.
EXECUTE.
```

Q3_3OR Obracena orientace

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 rozhodně nesouhlasí	64	3,4	3,5	3,5
	2 nesouhlasí	751	39,3	41,3	44,8
	3 souhlasí	667	34,9	36,7	81,5
	4 rozhodně souhlasí	336	17,6	18,5	100,0
	Total	1818	95,3	100,0	
Missing	System	90	4,7		
Total		1908	100,0		

Nyní lze teprve vytvořit sumační index.

EKOL_SUM

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1,00	8	,4	,5	,5
	1,33	72	3,8	4,2	4,7
	1,67	167	8,8	9,7	14,4
	2,00	480	25,2	27,8	42,2
	2,33	386	20,2	22,4	64,5
	2,67	259	13,6	15,0	79,5
	3,00	198	10,4	11,5	91,0
	3,33	99	5,2	5,8	96,7
	3,67	19	1,0	1,1	97,9
	4,00	37	1,9	2,1	100,0
Total	1727	90,5	100,0		
Missing	System	181	9,5		
Total		1908	100,0		

CVIČENÍ 5.4:

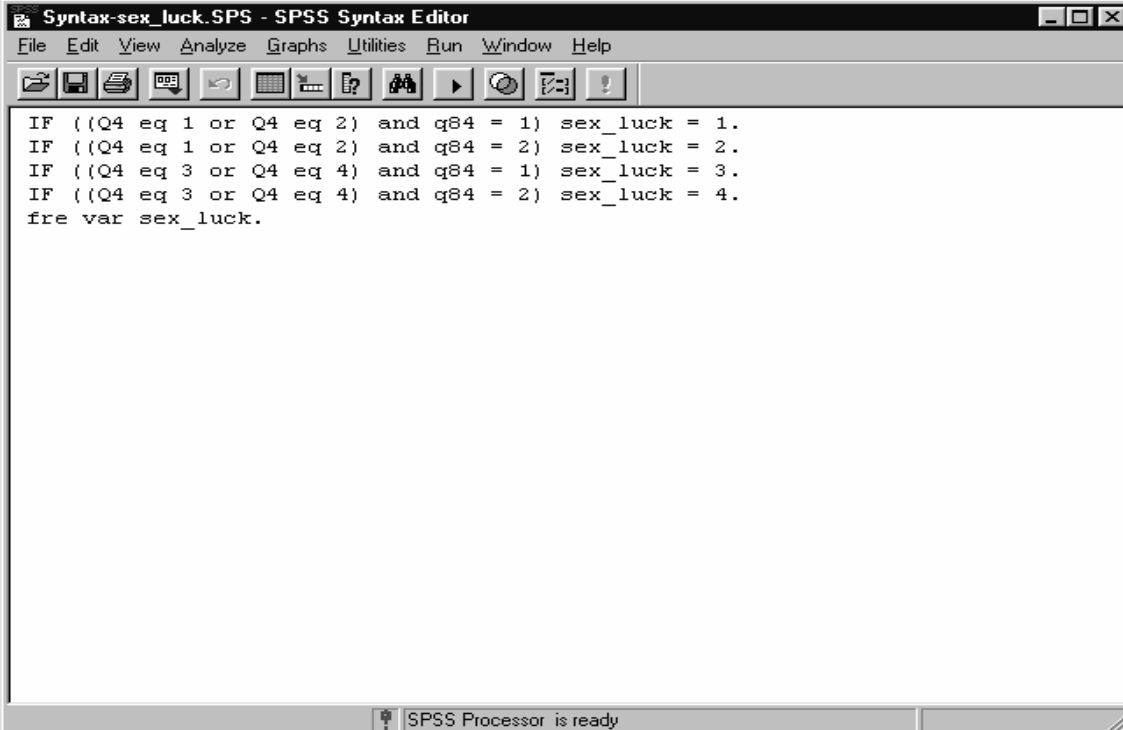
Vytvořte novou logickou proměnnou `sex_luck` (typy) zkombinováním proměnných `q4` a `q84`.

1. šťastný muž
2. šťastná žena
3. ne šťastný muž
4. ne šťastná žena

a soubor s novou proměnnou si opět uložte a nezapomeňte ji také popsat (*variable a values*), tuto proměnnou ještě budeme potřebovat (pracujte se souborem `EVS_CR1999.sav`).

Vypočítejte rozložení nové proměnné. Jak početné jsou jednotlivé typy v našem souboru a jaký podíl z celku respondentů představují?

Můžete postupovat tak, že uděláte přímý zápis ve FILE-NEW-SYNTAX. Pak musíte dát pozor na to kolikrát použijete podmínek OR a AND a jak je uzavřete do závorek (připomínáme jen, že počet levých a pravých závorek musí být shodný).


```
Syntax-sex_luck.SPS - SPSS Syntax Editor
File Edit View Analyze Graphs Utilities Run Window Help
IF ((Q4 eq 1 or Q4 eq 2) and q84 = 1) sex_luck = 1.
IF ((Q4 eq 1 or Q4 eq 2) and q84 = 2) sex_luck = 2.
IF ((Q4 eq 3 or Q4 eq 4) and q84 = 1) sex_luck = 3.
IF ((Q4 eq 3 or Q4 eq 4) and q84 = 2) sex_luck = 4.
fre var sex_luck.
SPSS Processor is ready
```

Můžete si tento zápis ovšem zjednodušit i tím, že proměnnou `Q4` pomocí `RECODE` dichotomizujete jako novou proměnnou `Q4dich` a novou proměnnou `sex_luck` vytvoříte ve FILE-NEW-SYNTAX z proměnných `Q84` a `Q4dich` (zápis bude jednodušší).

Pro informaci si samozřejmě vypočítáme rozložení nové proměnné.

SEX_LUCK Štěstí a pohlaví

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 šťastný muž	789	41.3	41.5	41.5
	2 šťastná žena	845	44.3	44.5	86.0
	3 nešťastný muž	127	6.6	6.7	92.7
	4 nešťastná žena	139	7.3	7.3	100.0
	Total	1899	99.6	100.0	
Missing	System	9	.4		
Total		1908	100.0		

V souboru je 41% šťastným mužů a 44% šťastných žen.

Všimněte si, že informaci o to, zda je v souboru více šťastných žen než šťastných mužů získáte přímo porovnáním jejich podílu v souboru, ale informaci o tom, zda jsou muži šťastnější než ženy a vice versa nikoliv. Zde byste museli porovnat podíl šťastných mužů mezi muži a šťastných žen mezi ženami - to je již úkol pro bivariační analýzu. Lze to provést ovšem i s kalkulačkou:

- Mezi muži je šťastných $(789 / (789+127)) * 100 = 86\%$.
- Mezi ženami je šťastných $(845 / (845+139)) * 100 = 86\%$.

V tomto případě je zřejmé, že mezi ženami a muži není rozdíl. Dalo se to tušit již z frekvencí, protože mužů a žen je v souboru zhruba stejně. Nemusel by ale tento to vyjít, pokud by byly obě skupiny v souboru nerovnoměrně zastoupeny.